

Niemand geeft toe dat-ie zich verveelt

Verveling op de werkvloer is een groot taboe. Links gelooft immers dat de werknemer wordt uitgebuit, rechts gelooft dat de markt efficiënt werkt. Beide aannames kloppen vaak niet.

Door **Jonathan Witteman** Illustratie **Claudie de Cleen**

De verveling onder Nederlandse werknemers is in het derde kwartaal opnieuw gestegen. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden nam de verveling met 0,2 procent toe ten opzichte van een jaar eerder. Het is al het vijfde kwartaal op rij dat de verveling op de werkvloer is toegenomen, blijkt uit woensdag gepubliceerde cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Waarom krijgen we dit soort statistieken nou nooit eens voorgeschoteld? Het CBS houdt wel bij hoeveel halogeenolefinen we naar Algerije exporteren en hoeveel pluimveemest ze produceren op Schouwen-Duiveland, maar heeft geen cijfers over dat toch best wel belangrijke facet van de condition humaine: verveling. Toegegeven, in tijden van hoge werkloosheid is het wat obsceen om te klagen dat je baan zo saai is – werkloos zijn is ook niet direct enerverend.

Dat neemt niet weg dat er 'een grootscheepse ontkenning' is van de verveling waaronder veel werknemers gebukt gaan, zegt David Bolchover, schrijver van het boek *The Living Dead: Switched Off, Zoned Out - The Shocking Truth About Office Life*. 'Er is zoveel aandacht voor burn-outs, en begrijp me niet verkeerd, burn-outs zijn een serieus probleem. Maar mensen willen graag laten zien hoe druk ze het hebben, dat betekent immers dat ze belangrijk zijn. Terwijl niemand wil toegeven dat-ie zich te pletter verveelt, of dat zijn werkende leven volstrekt nutteloos is.'

Moe van verveling

Bolchover deed inspiratie op voor zijn boek tijdens zijn jaren als werknemer van twee grote verzekeringsmaatschappijen in de Londense City. 'De levende doden', noemde hij zichzelf en zijn collega's. 'Elke dag moest ik van 9 tot 6 naar kantoor, terwijl mijn collega's en ik maar werk hadden om misschien een half uur te vullen. Het was

Ik had eigenlijk niets te doen, maar ik moest doen alsof ik het heel druk had

onnoemlijk saai. Tegenstrijdig genoeg is verveling erg vermoeiend. Je geest raakt afgestompt. Het ontbreekt je aan energie omdat je zo weinig prikkeling hebt.'

Uit een van de spaarzame onderzoeken naar verveling op de werkvloer, in 2005 uitgevoerd door de Amerikaanse internetaanbieder AOL, bleek dat de gemiddelde Amerikaanse

werknemer gemiddeld twee uur per dag spendeerde aan niet-werkgerelateerde dingen. Let wel: in werktijd. 'En dat was het gemiddelde. Dat betekent dat er waarschijnlijk ook mensen zijn die op kantoor vele uren, zo niet de hele werkdag niets zitten te doen.'

Dat verveling op het werk zo taboe is, heeft ook politieke redenen, denkt Bolchover. 'Links gelooft dat het kapitalisme de arbeiders uitbuit. In de retoriek van links zit vaak nog het heroïsche wereldbeeld van de zwoegende arbeider, tot de laatste druppel uitgewrongen door het kapitalistische systeem. En rechts gelooft dat markten efficiënt werken. Dus als er verspilling plaatsvindt, zal concurrentie het bedrijf dwingen beter te functioneren. Maar in het echt werkt het vaak niet zo. De meeste industrieën worden gedomineerd door een paar heel grote bedrijven. Dat is geen concurrentie, dat is eerder een oligopolie. Door het

gebrek aan concurrentie is er geen druk om efficiënter te opereren.'

Uit recent onderzoek in Finland van onder meer arbeidspsycholoog Wilmar Schaufeli van de Universiteit Utrecht blijkt dat verveling onder werknemers nauw samenhangt met gezondheidsklachten en stress. Vooral in het transport, de blauweboordensector, de kunsten, de recreatieve sector en de amusementsindustrie was de verveling groot, toonde onderzoek onder ruim 11 duizend Finse werknemers verdeeld over 87 bedrijven en organisaties. Werknemers onder de 36 jaar hadden vaker last van verveling dan hun oudere collega's. 'Dat ook mensen in de creatieve sector zich vaak verveelden, is opmerkelijk', zegt Schaufeli. 'Misschien komt de verveling juist doordat mensen in die beroepen hoge verwachtingen op hun werk projecteren.'

'Elke dag dat ik naar mijn werk

ging, voelde alsof ik in een toxisch bad moest gaan zitten', vertelt de Brusselse psycholoog Steve Savels (40) over zijn hemeltergend saai baan op de hr-afdeling van een niet nader te noemen Belgisch ministerie, waar Savels een kleine tien jaar geleden werkte. 'Ik had eigenlijk helemaal niets te doen. Tegelijkertijd moest ik doen alsof ik heel druk was. Dat was enorm frustrerend, het knaagde aan mijn zelfvertrouwen, zodanig dat ik het op een gegeven moment helemaal niet meer zag zitten om nog ergens anders te gaan solliciteren. Ik was een benoemd ambtenaar met 100 procent werkzekerheid, een soort gouden kooi waarin ik zat opgesloten.'

Neerslachtigheid

Inmiddels is Savels zelfstandig arbeidspsycholoog met cliënten uit de Brusselse expatgemeenschap van advocaten, consultants, ondernemers, diplomaten en ambtenaren. Verveling speelt veel van zijn cliënten parten. 'Ik krijg regelmatig cliënten die al 20, 30 jaar hetzelfde doen en helemaal geen uitdaging meer in hun werk vinden, zelfs de zin ervan in twijfel trekken. Dat zijn vaak mensen in seniorenposities, bij Europese instellingen, grote bedrijven en advocatenkantoren, die lang in een hoog ritme hebben meegedraaid, maar nu merken dat hun lichaam niet meer wil. Ze krijgen last van slaapproblemen of paniekaanvallen, raken onwel tijdens vergaderingen.'

Welk advies heeft Savels voor werknemers die gebukt gaan onder verveling? Zoek hulp als het tot neerslachtigheid leidt die langdurig aanhoudt en ook zaken buiten je werk begint te beïnvloeden, zegt Savels. Het helpt om er met anderen over te praten. 'Ik zeg dit niet om reclame te maken. Ik denk dat het heel moeilijk is om er in je eentje uit te komen. Iemand anders, bij voorkeur iemand die ervoor is opgeleid, kan de juiste vragen te stellen en helpen patronen bloot te leggen. Voor betrokkenen is dat vaak lastig wanneer je dingen al jarenlang hetzelfde doet. Het helpt als iemand anders zegt dat het ook anders kan.'

Verdien ik wel genoeg Functie: hoofdagent, 2.818,37 euro (bruto, 36 uur)

Voor agent in de frontlinie mag het wel ietsje meer zijn

Dilemma

Eén voordeel: Caroline hoefde de afgelopen jaren niet op haar loonstrookje te kijken om te zien wat ze verdiende. Er veranderde toch niets. Net als alle ambtenaren zat de hoofdagent vier jaar op de nullijn. Haar salaris was vanwege de crisis in het vriesvak verdwenen. Nu is er loonsverhoging in zicht: er ligt een cao-bod van 5,05 procent verhoging en daar bovenop eenmalig 500 euro. Onvoldoende, vinden de politiebonden. Caroline sluit zich daar van harte bij aan. De 35-jarige heeft een klassieke politiebod: als hoofdagent moet ze af op meldingen, bijvoorbeeld over geluidsoverlast, vechtpartijen of winkeldiefstal.

Makkelijk is dat niet, vindt Caroline. En na al die jaren zonder opslag wordt het wel eens tijd voor een flinke beloning. Heeft de agent recht op een beter salaris?

Advies

De vraag van Caroline is eigenlijk een politieke vraag, zegt Hans van der Spek van adviesbureau Berenschot. 'Het loon van een agent is niet afhankelijk van bedrijfs- of marktontwikkelingen, maar van begrotingskeuzes die in Den Haag gemaakt worden.' Het lastige is ook dat er nu nog weinig onderscheid gemaakt wordt tussen agenten die de straat op moeten en ondersteunend personeel. Van der Spek: 'Er zouden

aparte loonschalen kunnen komen voor frontlinefuncties.'

Maar goed, dat is toekomstmuziek. Op dit moment krijgen agenten onvoldoende betaald, vindt Renny de Graaf van de Nederlandse Politiebond. Vier jaar zonder opslag

is nog tot daar aan toe. 'Agenten krijgen ook een lage vergoeding voor het onregelmatige werk dat ze doen.' Bovendien zijn er volgens de bond te weinig doorstroom- en opleidingsmogelijkheden voor oudere agenten.

Aan de andere kant: helemaal stil stonden agenten de afgelopen jaren niet. De Graaf: 'De politievakbonden hebben in 2012 afgesproken dat er langer doorgroeit kan worden dan eerder het geval was.' Voor Caroline houdt dat in dat ze binnen haar schaal nog kan doorgroeien tot een salaris van ruim 3.300 euro.

Tel je zegeningen, zegt ook Jacco van den Berg van het gelijknamige trainingsbureau. Inderdaad, een

beetje verhoging zou na die vier jaar wel op z'n plek zijn. Maar de agent heeft het wat secundaire arbeidsvoorwaarden betreft niet slecht getroffen. Van den Berg: 'Je opleiding, je uniform en de sportkleding worden vergoed. Je ontvangt een dertiende maand, een ABP-pensioen, reiskostenvergoeding en betaald ouderschapsverlof. Tot slot kun je meedoen aan een collectieve zorgverzekering en gratis genieten van de sportfaciliteiten van het korps. Al met al geen slecht pakket.'

Kaya Bouma

Het uitgebreide advies lezen of weten hoe het er met uw salaris voor staat? intermediair.nl/verdienikwelgenoege